

Роттердамський вибух

28

Роттердамський кінофестиваль підтримує кіно, не розраховане на прибуток і тому вільне від обов'язкових комерційних стереотипів, спрямованих на безособовий масовий попит. Тобто він підтримує кіно як мистецтво, де особистісний авторський вислів прагне діалогу з особистісним глядацьким сприйняттям. Можливо, це те кіно, про яке мріє сьогодні багато наших кіноглядачів, роздратовано перемикаючи телеканали.

Цьогорічний фестиваль складався із головної програми, програм «Кіно вибуху», «Урожай Фонду Хамберта Балса» та ретроспективи голландського кіно. Головна роттердамська програма традиційно налічує близько ста фільмів. Таке явище унікальне у житті великих фестивалів, де до головної програми, як правило, входить 10-15 фільмів. У Роттердамі таке стає можливим завдяки відсутності конкурсу. Три абсолютно рівнозначні нагороди: приз «Тигр» та 10.000 американських доларів для початку наступного кінопроекту отримують автори найвдалих дебютів.

Цікавою особливістю фестивалю є його постійна увага до кіно країн «третього світу»: Африки, Азії, а тепер ще й до посткомуністичних країн.

Десятиліття з дня падіння Берлінської стіни, яке привело до фундаментальних політичних та соціальних змін у Східній Європі та колишньому Радянському Союзі, не залишилося поза увагою організаторів цьогорічного фестивалю. Вони разом із представниками різних кінематографічних поколінь спробували проаналізувати, що відбувається в кіно країн, де існувала традиційно сильна кіноіндустрія. Очевидним був той факт, що молоде покоління кінематографістів починає орієнтуватися на традиційну європейську багатоджерельну систему формування бюджету. На територіях республік колишнього Радянського Союзу з'являються нові цікаві імена: Ямшед Усмонов («Політ джмеля»), Лариса Салідова («З днем народження»), Олександр Баширов («Залізна п'ята олігархії»). Однак набагато складніше зробити крок

до нової економічної моделі представникам старшого покоління кінематографістів.

Кадр з фільму
«Політ джмеля».
Режисер Ямшед Усмонов.

Що таке європейська модель фінансування незалежного (сьогодні незалежне розуміється як незалежне від великих приватних грошей і, як наслідок, від обов'язкового комерційного успіху) кіно найкраще дізнаватися саме у Роттердамі, де паралельно із фестивалем відбувається кіноринок СінеМарт, «батько копродюсерських ринків», як називають його сьогодні.

Там присутні всі фінансові джерела незалежного кіно: телеканали, фонди, представники фінансових структур, продюсери. Будь-який режисер, що зможе зацікавити своєю ідеєю, має шанс зібрати кошти на майбутній проект.

Урожай фільмів, де копродюсером виступав роттердамський фонд ім. Хамберта Балса був як завжди, щедрим. Традиційно фонд в основному фінансує самобутні кінематографії Африки та Азії. Однак цього року допомогу африканським країнам було дещо обмежено. Це сталося тому, що африканські кінематографісти часто пост-продукцію фільму роблять у Франції, бо таку умову висуває ця країна, що теж частково фінансує їхні фільми. Умова ж фонду Хамберта Балса залишається незмінною: кошти, виділені на фільм, повинні отримувати професіонали країни і працювати на економіку країни, що розвивається.

Одна з найбільш своєрідних і цікавих подій фестивалю – це традиційна програма «Кіно вибуху». Вибух інформаційних технологій, поява цифрової техніки, комп'ютерних та інтерактивних форм мистецтва певним чином впливають на естетику нового кіно. І саме нові технології у наступному столітті диктуватимуть спосіб поширення фільмів та форму спілкування кіно з глядачами. Цього року у програмі було показано фільми Томаса Вінтерберга, Поля Вагнера, а стрічка Ланса Вейлера та Стефана Авалова демонструвалася через сателіт.